21 501-31 Raad voor de Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken

Nr. 842 Brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2026

Op 19 oktober aanstaande vindt de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid plaats te Luxemburg. Hierbij zend ik u de Geannoteerde Agenda voor deze Raad toe. Conform de vastgestelde afspraken informeer ik uw Kamer middels de Geannoteerde Agenda tevens over de voortgang van de onderhandelingen inzake de wijziging van de EU-Richtlijnen met betrekking tot het versterken van het raamwerk voor bedrijfspensioenvoorziening (IORP-II). Ook ga ik in op de toezegging van de Minister-President tijdens het debat over de Europese Raad van 18/19 juni jl. over de relatie tussen de Defensieomnibus en de Arbeidstijdenrichtlijn.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.A. Vijlbrief

GEANNOTEERDE AGENDA FORMELE RAAD WERKGELEGENHEID EN SOCIAAL BELEID 19 oktober 2026

In deze Geannoteerde Agenda treft u aan:

- De kwartaalrapportage t.a.v. het voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de richtlijnen (EU) 2016/2341 en 2016/97 met betrekking tot het versterken van het raamwerk voor bedrijfspensioenvoorziening (IORP, COM(2025) 842);
- Informatie over de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 19 oktober 2026;
- De toezegging van de Minister-President tijdens het debat over de Europese Raad van 18/19 juni jl. over de relatie tussen de Defensieomnibus en de Arbeidstijdenrichtlijn.

Kwartaalrapportage t.a.v. het voorstel voor een Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de richtlijnen (EU) 2016/2341 en 2016/97 met betrekking tot het versterken van het raamwerk voor bedrijfspensioenvoorziening (herziening IORP II richtlijn), COM(2025) 842

Conform de informatieafspraken met uw Kamer informeer ik u hierbij over de stand van zaken rond de behandeling van het voorstel tot herziening van de IORP II-richtlijn.

Zoals vermeld in het verslag van de Formele en Informele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 29 juni respectievelijk 6 juli jl.[1], heeft de Raad in Coreper op 26 juni 2026 een Algemene Oriëntatie bereikt en mandaat gegeven aan het Voorzitterschap om de onderhandelingen met het Europees Parlement (EP) te starten zodra het EP ook een positie heeft bepaald. Nederland heeft ingestemd met het Raadsmandaat.

Het EP is nog bezig om te komen tot een standpuntbepaling. Rapporteur Boeselager (Groenen) heeft een voorlopig rapport opgesteld met amendementen op het herzieningsvoorstel van de richtlijn[2]. Ook zijn er amendementen ingediend door de leden van de Commissie Economische en Monetaire zaken (*Committee on Economic and Monetary Affairs*, ECON) van het EP[3]. Het EP stemt naar verwachting dit najaar in plenaire zitting over het rapport.

Het meest noemenswaardig is dat de rapporteur een nieuw concept van *qualifying productive investments* voorstelt, investeringscategorieën die het nauwst verbonden zijn met productieve activiteiten om de lange termijn financiering van de reële economie van de Europese Unie te ondersteunen. Daarnaast is ook een voorstel opgenomen dat pensioenfondsen met meer dan één miljard euro vermogen minstens 2% daarvan moeten beleggen in durfkapitaal. Ook wordt voorgesteld dat lidstaten verplicht een pensioenvolgsysteem moeten hebben (in Nederland mijnpensioenoverzicht.nl).

Het voorstel om minimaal 2% van het pensioenvermogen van pensioenfondsen met meer dan één miljard euro aan vermogen te beleggen in durfkapitaal, is opgenomen in het concept-rapport van rapporteur Boeselager en betreft nog

---

[1] Kamerstukken II 2025/26, 21 501-31, nr. 839

[2] ONTWERPVERSLAG over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijnen (EU) 2016/2341 en 2016/97 wat betreft de versterking van het kader voor bedrijfspensioenvoorziening | ECON_PR(2026)787037 | Europees parlement

[3] AM_Com_LegReport, AM_Com_LegReport

geen definitief standpunt van het EP op het voorstel tot herziening van IORP II. Dit voorstel is niet in lijn met het *prudent person* beginsel, inhoudende dat in het belang van pensioendeelnemers en pensioengerechtigden prudent belegd moet worden. Een dergelijke verplichting belemmert pensioenfondsen om hun beleggingsbeleid zo in te richten dat dit in lijn is met het beleggingsrisico dat deelnemers kunnen en willen nemen. Een minimum investeringslimiet past bovendien niet bij het uitgangspunt van minimumharmonisatie. Ik ben dus ook geen voorstander van het voorstel van de rapporteur. Mocht het EP dit voorstel in deze vorm in de triloog-fase bepleiten, dan zal ik bovenstaande hierover inbrengen.

Informatie over de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 19 oktober 2026

In het nu volgende informeer ik u over de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid van 19 oktober 2026. Nederland zal op ambtelijk niveau worden vertegenwoordigd. De Formele Raad vindt plaats in Luxemburg.

Agendapunt: Raadsaanbeveling aanpak woonuitsluiting, waaronder dakloosheid

Doel Raadsbehandeling

Aanname van de Raadsaanbeveling.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

De aanbeveling biedt een beleidsmatig kader voor het voorkomen en tegengaan van woonuitsluiting en dakloosheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen, en geeft daarmee invulling aan de ambitie van de Verklaring van Lissabon om dakloosheid in de EU in 2030 te beëindigen. De Commissie onderschrijft daarbij nadrukkelijk de ‘Wonen-Eerst’-methodiek, waarbij stabiele en vaste huisvesting, aangevuld met de nodige zorg en ondersteuning, als basis dient voor een duurzame oplossing voor woonuitsluiting en dakloosheid. Het voorstel is een onderdeel van de Europese Anti–Armoedestrategie en vormt een uitwerking van het Europees Plan voor Betaalbaar Wonen.

Inzet Nederland

Zoals toegelicht in het BNC-fiche[4] is het kabinet overwegend positief over de raadsaanbeveling. Hoewel de aanpak van dakloosheid een nationale competentie is, kunnen Europese landen veel van elkaar leren op het gebied van het tegengaan van dakloosheid. Het kabinet werkt aan een forse en structurele vermindering van woonuitsluiting en dakloosheid en heeft zich met het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030) (NAD)[5] gecommitteerd aan de doelstellingen van de Verklaring van Lissabon. Met het actieplan wordt ingezet op een systeemverandering van opvang naar passende huisvesting met begeleiding, waarbij de ‘Wonen Eerst’-aanpak centraal staat.

Indicatie krachtenveld Raad en Europees Parlement

De inhoudelijke behandeling van het voorstel is nog niet afgerond, maar de verwachting is dat de Raad instemt met de Raadsaanbeveling. Er is geen rol voor het Europees Parlement.

Agendapunt: Raadsconclusies over gelijkheid als drijvende kracht achter economische groei en concurrentievermogen in de EU

Doel Raadsbehandeling
Aanname van de Raadsconclusies.

---

[4] Kamerstukken II 2025/26, 22 112, nr. 4373
[5] Kamerstukken II 2022/23, 29 325, nr. 139

Inhoud
Het Ierse voorzitterschap heeft concept-Raadsconclusies gepresenteerd over gelijkheid en concurrentievermogen (hierna: de Raadsconclusies). Ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda wordt nog onderhandeld over de definitieve tekst.

In de Raadsconclusies wordt benadrukt dat non-discriminatie en gelijkheid, waaronder gendergelijkheid, niet alleen van belang zijn voor het waarborgen van mensenrechten en fundamentele vrijheden, maar ook een belangrijke voorwaarde vormen voor economische groei en het concurrentievermogen van de Europese Unie.

De Raadsconclusies besteden aandacht aan verschillende vormen van gelijkheid en discriminatie, waaronder gender, LHBTIQ+, handicap, afkomst, Roma en leeftijd. Discriminatie en ongelijkheid kunnen de arbeidsparticipatie, toegang tot leiderschapsposities, ontwikkeling van vaardigheden en ondernemerschap van bepaalde groepen belemmeren. Hierdoor blijft een deel van het beschikbare talent onbenut en loopt de Europese Unie economische kansen mis. Het benutten van het potentieel van de gehele bevolking zorgt daarnaast voor meer inclusie en sociale cohesie, wat democratische weerbaarheid bevordert.

Inzet Nederland
Op het moment van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda is de uiteindelijke tekst nog niet beschikbaar. Instemming is nog afhankelijk van de uiteindelijke tekst. De hoofdpunten van de Raadsconclusies sluiten goed aan bij het Nederlandse beleid. Het Nederlandse uitgangspunt op het gebied van emancipatie is dat gelijkwaardigheid bijdraagt aan maatschappelijke participatie, bestaanszekerheid, veiligheid en welzijn, maar ook aan het concurrentievermogen en welvaart, onder meer doordat emancipatie kan bijdragen aan het verminderen van arbeidsmarkttekorten en zorg- en socialezekerheidskosten.[6]

Indicatie krachtenveld Raad en Europees Parlement
Nederland streeft naar een inclusieve tekst. De Raadsconclusies zijn nog in onderhandeling, waarbij er behoorlijke tegenstellingen zijn tussen lidstaten. Er is geen rol voor het Europees Parlement.

Agendapunt: Gelijkheid in de Europese Unie, onze waarden in de praktijk

Doel Raadsbehandeling
Gedachtenwisseling rondom de implementatie van de Europese gelijkheidsstrategieën.

Inhoud
Een discussiedocument ten behoeve van de gedachtewisseling is ten tijde van het opstellen van deze Geannoteerde Agenda nog niet beschikbaar.

De verwachting is dat de gedachtewisseling gaat over de implementatie van de vijf lopende gelijkheidsstrategieën op Europees niveau: de *LGBTQI+ Equality Strategies 2026–2030*, de *Gender Equality Strategies 2026–2030*, de *Strategy on the Rights of Persons with Disabilities 2021–2030*, de *EU Strategy against Racism 2026–2030* en het *EU Strategic Framework on Roma, Equality, Inclusion, and Participation 2020–2030*.

Inzet Nederland
Het Nederlandse beleid sluit goed aan op de bovengenoemde lopende

[6] VIII Onderwijs Cultuur en Wetenschap | Ministerie van Financiën - Rijksoverheid

strategieën. Nederland zal tijdens de Raad toelichten hoe het kabinet werkt aan de implementatie hiervan. Hieronder wordt dit kort per Europese strategie toegelicht.

Op het gebied van gender en lhbtiq+ gelijkheid sluit de Nederlandse strategie, zoals beschreven in de emancipatienota 2027-2030, aan op de Europese gendergelijkheid en lhbtiq+ strategieën van 2026-2030. Het kabinet focust zich binnen deze strategieën met name op gezondheid, vrijheid en veiligheid. Het kabinet streeft ernaar terug te keren in de top 3 van de EIGE Gendergelijkheidsindex, en de top 10 van de ILGA-Europe Rainbow Map.

Op alle terreinen die de EU-antiracismestrategie 2026-2030 beslaat, vindt reeds beleidsinzet plaats op het gebied van preventie, signalering, monitoring en sanctionering ten aanzien van verschillende discriminatiegronden. De aanpak van alle vormen van discriminatie en racisme, ook online, is een prioriteit van het kabinet. Deze aanpak, onder coördinatie van BZK, wordt uitgevoerd door verschillende ministeries. In de afgelopen jaren heeft het kabinet onder meer een Strategie Bestrijding Antisemitisme 2024-2030 en een Plan van Aanpak Online Discriminatie opgeleverd. Daarnaast werkt het kabinet aan het opstellen van een (overkoepelend) Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme.

De Nederlandse wet- en regelgeving, en beleid, rondom de rechten van personen met een beperking sluit in grote lijnen aan op de Europese strategie van 2021 tot 2030, die dit jaar versterkt is. Het kabinet zet inclusie en maatschappelijke participatie van personen met een handicap centraal door uitvoering te geven aan de lange termijn nationale strategie VN-Verdrag Handicap. Tegelijkertijd hechten we waarde aan voldoende ruimte voor nationale en lokale beleidskeuzes, gezien het decentrale karakter van het Nederlandse stelsel binnen het sociaal domein. Gemeenten staan dicht bij hun inwoners, zij weten wat er speelt en kunnen daar bij de invulling van de taak of verantwoordelijkheid op inspelen.

Het kabinet staat positief tegenover de strekking van het Europese strategische raamwerk op het gebied van Roma gelijkheid, inclusie en participatie. Er is geen specifieke nationale Roma strategie, maar het kabinet bevordert de inclusie en participatie van Roma en Sinti via algemeen beleid ter bestrijding van discriminatie en racisme, in combinatie met gerichte maatregelen op gebieden als onderwijs, werkgelegenheid en huisvesting. Antiziganisme wordt voornamelijk aangepakt als onderdeel van de bredere aanpak ter bestrijding van discriminatie en racisme, en wordt ondersteund door de Monitor Sociale Inclusie en regelmatig overleg met vertegenwoordigers van Roma en Sinti.

Agendapunt: Voorstel kwaliteitsbanen, een sociaal Europa op de werkplaats

Doel Raadsbehandeling
Gedachtewisseling rondom voorstel kwaliteitsbanen.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

De Commissie werkt aan een voorstel voor kwaliteitsbanen (*Quality Jobs Act*) die werknemers ondersteunt en beschermt bij veranderingen op technologisch, economisch en maatschappelijk gebied. In december 2025 heeft de Commissie een Routekaart voor kwaliteitsbanen gepubliceerd, waarmee de Commissie beoogt de kwaliteit van banen te bevorderen en randvoorwaarden voor kwalitatieve en toekomstbestendige banen in alle lidstaten te scheppen. Volgens de Commissie, en zoals ook benadrukt door het Draghi-rapport, zijn

kwaliteitsbanen nodig om productiviteit en arbeidsmarktparticipatie te verhogen. In de Routekaart voor kwaliteitsbanen werd aangekondigd dat de Commissie eind 2026 een voorstel voor kwaliteitsbanen zal publiceren. De inhoud van dit voorstel is nog niet bekend.

Inzet Nederland

Het kabinet onderschrijft dat kwaliteitsbanen kunnen bijdragen aan het versterken van het concurrentievermogen, door het verhogen van de productiviteit en de arbeidsmarktparticipatie. Het vanuit de EU agenderen en stimuleren van samenwerking tussen werknemers, bedrijven en lidstaten draagt bovendien bij aan de ondersteuning en bevordering van sociale rechtvaardigheid en rechtvaardige transities.

Het kabinet acht de rol van sociale partners van groot belang bij het bevorderen van kwaliteitsbanen. Het kabinet vindt het positief dat de Commissie de sociale partners betrekt en consulteert bij het opstellen van het voorstel kwaliteitsbanen. Daarnaast acht het kabinet een Leven Lang Ontwikkelen essentieel voor een toekomstbestendige arbeidsmarkt door mensen duurzaam inzetbaar te houden, de arbeidsproductiviteit te verhogen en bij te dragen aan het verminderen van arbeidsmarktkrapte. Met betrekking tot digitale technologieën en algoritmisch management op de werkvloer dienen eventuele aanvullende Europese initiatieven de balans te borgen tussen enerzijds innovatie en anderzijds de bescherming van werknemers.

Het kabinet zal na publicatie het voorstel beoordelen op de toegevoegde waarde ervan op Europees niveau, de bijdrage aan opwaartse sociaaleconomische convergentie tussen de lidstaten en de bijdrage aan een gelijk speelveld binnen de interne markt. Daarbij zal het kabinet ook oog hebben voor het beperken van administratieve lasten.

Agendapunt: Europees Semester 2026

A. *Kernboodschappen van het Werkgelegenheidscomité (EMCO) over de belangrijkste werkgelegenheidsontwikkelingen en uitdagingen op basis van het jaarlijkse rapport over de arbeidsmarktprestaties (AEPR) en de monitor werkgelegenheidsprestaties (EPM)*

Doel Raadsbehandeling

Bekrachtiging van de kernboodschappen.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

Het AEPR rapporteert over de voortgang die de EU boekt in het licht van de Porto-doelen voor 2030, te weten: een arbeidsparticipatie van 78%, ten minste 60% van de 25-64-jarigen volgt elk jaar een training of opleiding en 15 miljoen minder mensen leven in armoede (in vergelijking met 2019). De EPM brengt per lidstaat de voornaamste uitdagingen op de arbeidsmarkt in kaart. De kernboodschappen vatten de rapporten samen. Uit de rapporten blijkt dat de EU in 2025 een recordwerkgelegenheid kende (76,1%). Nederland en zes andere lidstaten worden uitgelicht, omdat zij het doel ten aanzien van arbeidsparticipatie reeds behaald hebben. Tegelijk staan de kernboodschappen stil bij de inhaalslag die nodig is om de doelen rondom scholing en armoede te behalen. De kernboodschappen wijzen op de kansen die er zijn bij specifieke groepen, in het

bijzonder jongeren tot 29 jaar, laagopgeleiden en mensen met een migratieachtergrond. Verder stellen de kernboodschappen dat lidstaten hun concurrentiekracht kunnen versterken als ze inzetten op het versterken van menselijk kapitaal, het moderniseren van onderwijssystemen en het verbeteren van de sociale dialoog.

Inzet Nederland

Nederland herkent de in de voorliggende kernboodschappen geschetste uitdagingen en kan met de kernboodschappen instemmen.

B. *Kernboodschappen van het Sociaal Beschermingscomité (SPC) over de belangrijkste sociale ontwikkelingen en uitdagingen op basis van de jaarlijkse evaluatie van de prestatiemonitor voor sociale bescherming*

Doel Raadsbehandeling

Bekrachtiging van de kernboodschappen.

Inhoud/achtergrond/tijdpad onderhandelingen

In de kernboodschappen wordt gesteld dat het prestatiemonitor voor sociale bescherming over het geheel genomen een grotendeels stabiele situatie toont, maar met gemengde ontwikkelingen op verschillende indicatoren. Zo was er een stijging in reële inkomens maar was er een afname van de doeltreffendheid van socialezekerheidsstelsels bij het terugdringen van het armoederisico in (quasi-)werkloze huishoudens.

In de kernboodschappen wordt onder andere gesteld dat er meer inspanningen nodig zijn om de EU-doelstelling voor armoedebestrijding in 2030 te halen (15 miljoen minder mensen die het risico lopen op armoede of sociale uitsluiting). Daarbij blijft de situatie rondom kinderarmoede bijzonder moeilijk. Ook wordt gewezen op het belang van het verbeteren van de toereikendheid, houdbaarheid, rechtvaardigheid en gelijkheid van socialezekerheidsstelsels, met oog op demografische uitdagingen en veranderingen op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt het belang van pensioenhervormingen genoemd, de noodzaak van synergiën tussen langdurige zorg en gezondheidszorg en de uitdaging van betaalbare huisvesting.

Inzet Nederland
Nederland herkent de in de voorliggende kernboodschappen geschetste uitdagingen en kan met de kernboodschappen instemmen.

Agendapunt w.v.t.t.k.: EU-Richtlijnvoorstel gelijke behandeling

Dit richtlijnvoorstel gaat over gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid buiten de arbeidsmarkt. Het creëert een kader voor het verbod op discriminatie op deze gronden en stelt in de Europese Unie hetzelfde minimumbeschermingsniveau in voor mensen die op die gronden worden gediscrimineerd. Het is een aanvulling op eerdere richtlijnen die zien op het verbieden van discriminatie in arbeid, beroep en beroepsopleiding.

Het kabinet is overtuigd van de toegevoegde waarde van deze richtlijn. Er gaat een belangrijke signaalwerking uit van aanname van deze richtlijn. Tevens heeft dit voorstel inhoudelijk veel waarde omdat het een belangrijk gat in het EU-acquis dicht ten aanzien van antidiscriminatiewetgeving. Tegelijkertijd worden er voor Nederland geen verstrekkende gevolgen verwacht, aangezien Nederland vrijwel alle onderwerpen in de richtlijn al door middel van nationale wetgeving geregeld heeft. Het kabinet hecht grote waarde aan de bescherming van fundamentele rechten in de Europese Unie, waaronder het recht op gelijke behandeling. Het kabinet blijft daarom voorstander van het Richtlijnvoorstel en roept op tot spoedige aanname.

Relatie Defensieomnibus en Arbeidstijdenrichtlijn

Tijdens het debat over de Europese Raad van 18 en 19 juni jl. heeft de Minister-President de toezegging gedaan aan het lid Dijk om toe te lichten wat de gevolgen zijn van de Defensieomnibus voor de regels rondom arbeidstijden van defensiepersoneel. Via deze Geannoteerde Agenda wil ik aan deze toezegging voldoen.

Op de arbeidstijden van o.a. defensiepersoneel is de Europese Arbeidstijdenrichtlijn in beginsel van toepassing. In deze richtlijn zijn minimumnormen vastgelegd voor maximale arbeidstijden en minimale rusttijden ter bescherming van werknemers. De Arbeidstijdenrichtlijn wordt niet gewijzigd met de Defensieomnibus. In de begeleidende mededeling van de Europese Commissie bij de Defensieomnibus geeft de Commissie aan dat de Arbeidstijdenrichtlijn al voorziet in uitzonderingsmogelijkheden voor defensiepersoneel. Ook stelt de Commissie voor om in gesprek te gaan met lidstaten en sociale partners over de vraag of het opportuun is om de richtlijn te wijzigen ten einde bestaande uitzonderingen te versterken. Aanpassing van de Arbeidstijdenrichtlijn is volgens het kabinet niet nodig, omdat de richtlijn voldoende uitzonderingsmogelijkheden biedt, waarmee tegemoet kan worden gekomen aan de specifieke arbeidsomstandigheden van defensiepersoneel. Dit standpunt heeft Nederland, net als verschillende andere lidstaten, ook naar voren gebracht tijdens een seminar dat in Brussel op uitnodiging van de Commissie plaatsvond over dit onderwerp.

In algemene zin wil ik benadrukken dat het kabinet vindt dat vereenvoudiging, o.a. via de omnibussen, zorgvuldig moet plaatsvinden, op basis van goede effectbeoordelingen en consultatie, met oog voor rechtszekerheid, voorspelbaarheid en de publieke belangen die met regelgeving worden gediend, zoals bescherming van werkenden, gezondheid, milieu, consumentenbescherming en een goed functionerende interne markt. Het schrappen of vereenvoudigen van regels moet bijdragen aan beter uitvoerbare, proportionele en doeltreffende regelgeving. Nederland blijf hier in Brussel op verschillende manieren aandacht voor vragen[7].

[7] Kamerstukken 22 112, nr 4425